Krakowskie szopkarstwo z certyfikatem UNESCO

2019-06-07

22 maja w siedzibie Departamentu Ochrony Zabytków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie nastąpiło przekazanie certyfikatu o wpisie szopkarstwa krakowskiego na Listę Reprezentatywną Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego Ludzkości UNESCO. Certyfikat odebrali pełnomocnik prezydenta miasta Krakowa ds. kultury Robert Piaskowski i zastępca dyrektora ds. administracyjno-technicznych Muzeum Krakowa Adam Świerz. W wydarzeniu wzięli także udział krakowscy szopkarze.

- To dla Krakowa prawdziwy zaszczyt, że jako świeżo powołany na urząd Pełnomocnika ds. Kultury reprezentant Krakowa, mam możliwość wspólnie z reprezentantami szopkarzy i dyrekcji i pracowników Muzeum Krakowa odbierać ważny dla nas certyfikat wpisu świadczący, że jedna z najpiękniejszych tradycji Krakowa została wpisana na Listę Reprezentatywną Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego Ludzkości UNESCO – powiedział Robert Piaskowski.

Jak zaznaczył, „ten wpis daje początek serii wielu pięknych tradycji z całej Polski, których wartość uniwersalna, unikalność i waga mają dla cywilizacji człowieka bezcenne znaczenia. Dzięki wpisowi, ludzie na całym świecie dowiedzieli się o tym pięknym zwyczaju kulturowym, jakim są krakowskie szopki.”

Przypomnijmy, że decyzja o wpisie tradycji budowy krakowskich szopek na Reprezentatywną Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO zapadła na posiedzeniu komitetu, które odbyło się 29 listopada 2018 r. na Mauritiusie. To pierwszy taki wpis dotyczący niematerialnego dziedzictwa z Polski.

Dotychczas na listę UNESCO wpisano ok. 400 różnego rodzaju zwyczajów, są to m.in.: joga z Indii, rumba z Kuby, portugalski śpiew fado, chińska kaligrafia i dieta śródziemnomorska. Teraz dołączyło do nich krakowskie szopkarstwo. Jak podkreślają szopkarze, choć szopki robi się na całym świecie, to te z Krakowa są wyjątkowe. To właśnie w naszym mieście wykształcił się sposób obrazowania szopki z wykorzystaniem lokalnych elementów architektonicznych – przede wszystkim zabytków Krakowa.

Tradycja szopkarska trwa nieprzerwanie od XIX wieku. Pierwotnie wykonywaniem szopek trudnili się rzemieślnicy z ówczesnych przedmieść Krakowa, głównie z Krowodrzy i Zwierzyńca. W okresie świąt Bożego Narodzenia chodzili po domach, prezentując swoje dzieła, pełniące wówczas rolę przenośnych teatrzyków. Najstarsza zachowana szopka krakowska znajduje się w zbiorach Muzeum Etnograficznego w Krakowie; jest to dzieło Michała Ezenekiera z drugiej połowy XIX stulecia.

W 1937 r. dr Jerzy Dobrzycki, kierownik Biura Propagandy Miejskiej, zainicjował Konkurs Szopek Krakowskich. W pierwszy czwartek grudnia szopkarze przynoszą swoje prace na Rynek Główny i ustawiają je na stopniach pomnika Adama Mickiewicza. Szopki ocenia jury, składające się z historyków, etnografów, historyków sztuki, architektów, plastyków. W konkursie bierze udział ok. 50 szopkarzy w kategorii seniorów oraz kilkuset w kategoriach dziecięcych i młodzieżowych.

Wpis krakowskiego szopkarstwa na Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO po raz kolejny stał się potwierdzeniem pierwszoplanowej roli Krakowa w kultywowaniu tradycji i zwyczajów polskiego dziedzictwa i jego promocji na świecie.